

ХАРАКТЕРИСТИКИ ОКРЕМИХ ПОКАЗНИКІВ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКОЛЬНОГО ВІКУ

Маскьяк Н. В.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

ВСТУП. Фізичний розвиток (ФР) це динамічний процес перетворення морфологічних і функціональних ознак організму – зміни розмірів тіла, його пропорцій, статури, збільшення м'язової маси та зростання рівня фізичної працездатності. Слід зазначити, що характеристики індивідуальних антропометричних показників дітей та підлітків обумовлені спадковими факторами і конкретними умовами середовища життєдіяльності. Саме тому, у зв'язку з різними умовами середовища проживання, їх регіональною своєрідністю є важливим періодичне оновлення місцевих стандартів показників фізичного розвитку школярів.

МЕТА РОБОТИ переслідувала визначення окремих морфологічних показників школярів 8-річного віку м. Львова, встановлення відмінностей між ними і значеннями критеріїв оцінки ФР дітей (2013), а також зіставлення із антропометричними параметрами дитячої популяції з міських агломерацій із територій інших клімато-географічних зон України та сусідніх держав східної Європи.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ. Відповідно до за загальноприйнятих методів антропометрії обстежено школярів 8 річного віку, що навчаються у міських загальноосвітніх навчальних закладах м. Львова. У кожної дитини визначено зріст стоячи (Зр), масу тіла (МТ), об'єм грудної клітки (ОГК). Загалом було охоплено 459 дітей, з них 236 хлопчиків та 223 дівчинки. Гармонійність фізичного розвитку оцінювалась за значенням індекса маси тіла. Для вивчення соматогенезу розраховано розрахунок індексу пропорційності між об'ємом грудної клітки та довжиною тіла. Оримані дані опрацьовано за допомогою програм «ms office excel –2003» та статистика 6.0.

Результати та їх обговорення. На підставі зіставлення параметрів ФР, визначених за результатами власних досліджень та значень вказаних у Критеріях для дітей відповідної вікової групи встановлено, що Зр хлопчиків м. Львова є більшим на 2,26 см, а дівчаток на 1,80 см. МТ обстежених нами хлопчиків є вищою за нормативні значення на 1,20 кг ($p < 0,02$). Зафіксовано певну розбіжність у значеннях ОГК в обох статевих групах. Середні значення МТ дітей знаходяться у діапазоні норми й становлять $16,52 \pm 0,42 \text{ кг/м}^2$ та $15,85 \pm 0,38 \text{ кг/м}^2$ серед хлопчиків і дівчаток відповідно; $54,5 \%$ школярів 8 років має нормостенічний тип конституції. Зіставлення показників МТ та Зр

львівських школярів із аналогічними параметрами їхніх однолітків у інших країнах (Польща, Білорусь) вказує на відсутність вірогідних розбіжностей.

Порівняння показників зросту, маси тіла та об'єму грудної клітки дітей 8-ми років свідчить про вищий рівень антропометричних параметрів дітей у південних та західних областях у порівнянні з аналогічними показниками їхніх однолітків, які проживають на півночі, сході та у центрі України. Це, на нашу думку, зумовлено широким спектром проблем, серед яких провідне місце належить рівню урбанізації місцевості. Серед інших причин, які імовірно визначають розбіжність соматометричних показників організму дітей, доцільно згадати низку інших ендогенних чинників: характер харчування та його відповідність віку, рівень фізичного, розумового, психоемоційного навантаження у молодшій школі, дотримання режиму дня, кліматичні умови, а також міграційні процеси й економічні проблеми властиві сьогодні.

Висновки. Вважаємо, що усвідомлення загрози екологічної кризи має спонукати до систематичного моніторингу стану здоров'я населення і особливостей фізичного розвитку дитячого населення, у промислових регіонах. Такі заходи є особливо актуальними в умовах реформування системи охорони здоров'я в Україні, оскільки це дозволить гармонізувати національні критерії оцінки фізичного розвитку молодших школярів до низьки місцевих чинників.

ПЛЕНІЧНА ОЦІНКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ ГРУП ПЕСТИЦИДІВ НА ПОСАДКАХ КАРТОПЛІ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

Новохвицька О. О.

Кафедра гігієни та екології № 1, Інститут гігієни та екології²

Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, м. Київ

Картопля є одним з найбільш поширених сільськогосподарських культур в світі. Вона залишається найважливішою культурою, яка забезпечує продовольчу безпеку України. Протягом останніх десятиліть світове виробництво картоплі порівняно збільшується на 4,5 %, випереджаючи більшість інших сільськогосподарських культур, та становить більше 300 млн т. Всього займаються вирощуванням картоплі близько 150 країн світу в різних ґрунтово-кліматичних умовах, в тому числі серед лідерів є Україна. Площа під картоплею в Україні займає понад 1,5 млн га. У всьому світі ведуться інтенсивні розробки нових препаратів з метою зменшення шкідливості для пестицидів на здоров'я людини та навколишнє середовище. В останні роки розроблені нові, екологічно нешкідливі препарати, які повністю розкладаються у ґрунті на вуглекислий газ і воду. Тому в цьому питанні Україна

слід переймати позитивні досвід Японії, США, Франції та інших передових країн у напрямку використання пестицидів нового покоління.

На жаль повністю відмовитись від хімізації сільськогосподарства не можливо, у зв'язку з чим виникають проблеми щодо екологічної ситуації. Оскільки пестициди можуть зумовити забруднення навколишнього середовища та спричинити негативний вплив на працівників сільськогосподарства, метою роботи була тієнічна оцінка змін асортименту пестицидів на картоплі у сільському господарстві України.

Матеріали та методи. Об'єктом дослідження були зміни асортименту хімічних засобів захисту рослин в сільському господарстві за період з 2008 по 2018 роки. Джерелами інформації були: «Джерелік пестицидів і агрохімікатів дозволених до використання в Україні» за період 2008 – 2018 років.

Для аналізу динаміку асортименту та обсягів застосування хімічних засобів захисту картоплі розраховували середній абсолютний приріст, який характеризує середню величину щорічного приросту, темп росту та темп приросту. Обчислення проводили на персональному комп'ютері за допомогою програми «Microsoft Excel», статистичну обробку даних проводили за допомогою ліцензійного пакету програм IBM SPSS Statistics Base v.22.

Результати обговорення. Встановлено щорічне зростання асортименту пестицидів. Аналіз динаміки збільшення кількості пестицидів за період з 2008 по 2018 роки показав, що їх кількість зросла з 986 до 2769 найменувань препаратів. Це яскравий показник сучасної тенденції до хімізації сільськогосподарства на теренах України. Картопля, як стратегічний продукт нашої країни, являє собою вразливу культуру до впливу шкідників, бур'янів та хвороб на всіх етапах вегетації та зберігання, тому потребує використання хімічних засобів захисту рослин.

Чітка тенденція прискорення темпів розширення асортименту препаратів, що використовуються сільським господарством, прослідковується при аналізі даних щорічного приросту асортименту пестицидів в промислових масштабах.

В загальному порівнянні темп приросту пестицидних формуляцій в період з 2008 по 2018 роки склав 180,83 %. Схожа тенденція прослідковується при аналізі пестицидів, що застосовуються на картоплі. Так, темп приросту фунгіцидів на картоплі склав 120,00 %, гербіцидів – 110,71 %, інсектицидів і акарицидів – 61,90 %, десикантів – 700,00 %, препаратів для протручування насіннєвого матеріалу – 166,67 %.

Висновки. Встановлено, що за період з 2008 по 2018 роки темп приросту всіх хімічних засобів захисту рослин склав 181 %, пестицидів на картоплі – 104%. Аналіз хімічних засобів захисту картоплі показав, що використання пестицидів є основною ланкою захисту на всіх етапах вегетації культури.

ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ РИЗИКУ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ПРИ СПОЖИВАННІ КАРТОПЛІ, ВИРОЩЕНОЇ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНСЕКТИЦИДІВ, ФУНГІЦИДІВ І ГЕРБІЦИДІВ

Омельчук С.Т.¹, Петлю І.М.¹, Васришеч О.І.¹, Антоненко А.М.¹, Бардов В.Г.¹, Шпак Б.І.²

¹Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
²всвітлі ресторації і регулювання ТОВ «Сингента»²

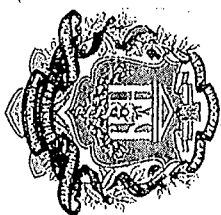
Україна входить у першу десятку країн-виробників картоплі. Отримання високих врожаїв картоплі досягається за рахунок інтенсивних технологій ведення сільськогосподарського виробництва, в т.ч. за рахунок використання хімічних засобів захисту рослин. Відомо, що негативний вплив пестицидів можливі як при проведенні обробки, так і при використанні контамінованих пестицидами сільськогосподарських продуктів. У першому випадку здійснюється оцінка професійного ризику, у другому – ризику для всього населення (не професійний ризик).

Мета – порівняльна тієнічна оцінка потенційного ризику для населення при споживанні картоплі, вирощеної при застосуванні різних груп пестицидів у різних країнах.

Матеріали та методи дослідження. Натурні дослідження проведені в період з 2015 по 2018 рр. в ґрунтово-кліматичних умовах України із застосуванням наступних препаратів: інсектицидів Амліго 150 ЗС, ФК, Т-2, КС; Агрозахист, КС; Клоті-200, КС; Фронда, КС; Блякбастер, КЕ; Престо, КС; фунгіцидів Бандаж Форте, КС; Ремонталь, ВГ; гербіцидів Містраль, ВГ; Містраль Топ, КС; Паритет, КС; Зеро, КС; Стоп Аква, СК.

У ході натурних досліджень визначали фактичний вміст діючих речовин у картоплі методами високоефективної рідинної (ВЕРХ) та газорідинної хроматографії (ГРХ), спектрофотометричним методом (СФ). Нами використано метод математичного моделювання для визначення параметрів стійкості досліджуваних пестицидів. Визначення класу небезпечності визначали згідно з ДСанПін 8.8.1.002-98. Інтервальну оцінку потенційно небезпечного впливу пестицидів на організм людини при використанні контамінованої сільськогосподарської продукції здійснено за методикою, розробленою фахівцями Інституту тієніки та екології.

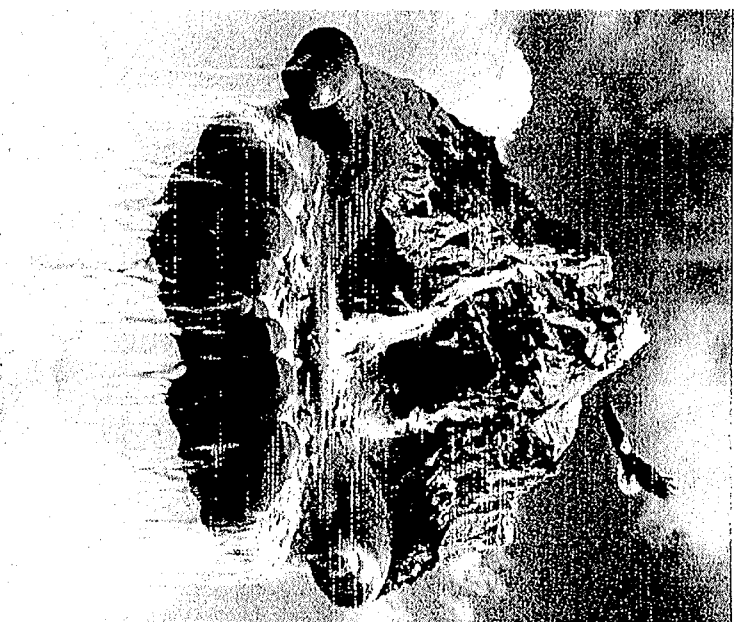
Результати та обговорення. За результатами натурних досліджень було встановлено, що згідно з ДСанПін 8.8.1.002-98, за показником «стійкість у картоплі» ацетаміпрід належить до 2 класу небезпечності (стійкий), хлорантраципрол, лямбда-цигалотрин, імадаклопрід, клопіанідин,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богomoльця
ІНСТИТУТ ПІПЕНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

**ЕКОЛОГІЧНІ ТА ПІПЕНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ**

*(МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)*

11 березня 2020 р.
м. Київ

Українська медична асоціація «Екологія та здоров'я людини»
Українська медична асоціація «Екологія та здоров'я людини» (Київ, 11 березня 2020 р.)

Наказом про виконання порад експертної комісії та медико-наукової університетської «Екологічної комісії» проведено виступи на форумі «Екологія та здоров'я людини» (Київ, 11 березня 2020 р.) /
наказ виконано у відповідності до професорів (С.Т. (Олександрівна) К., 2020... 200 с.

Головний редактор: професор Омельчук С.Т.

Заступники головного редактора:

професор Гринзівський А.М., професор Варнівець О.П.

Редакційна колегія:

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, професор,
ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, професор; БАРДОВ В.Г. –
член-кор. НАМН України, професор; ГАРКАВИЙ С.І. – професор;
ГРУЗЕВА Т.С. – професор; КОЛЕСНИКОВА І.П. – професор; КОРШУН М.М. –
професор.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ,
11 березня 2020 р.) висвітлено формування міждисциплінарних багаторівневих
зв'язків екології та профілактичної медицини як складової системи
ромадського здоров'я, акцентовано увагу на ролі видатних особистостей на
розвиток профілактичної медицини, становлення основних парадигм еколого-
гігієнічних взаємин, направлених на зміцнення здоров'я людини через його
соціальні, економічні, дестермінанти, включаючи не лише питання безпеки
харчових продуктів, умов праці та способу життя, профілактики інфекційних і
неінфекційних хвороб але й задоволення його соціальних та культурних потреб.

УДК_613+574:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника поширення обов'язкове.
Оргкомітет конференції вважає за доцільне залишити авторські тексти без змін.

© НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені О.О. Богомольця

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова організаційного комітету – Кучин Юрій Леонідович, перший
проректор з науково-педагогічної роботи та психодипломної освіти НМУ імені
О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор

Сліпоголова:

Земков Сергій Володимирович – проректор з наукової роботи та
інновацій НМУ імені О.О. Богомольця, доктор медичних наук, професор

Омельчук Сергій Тихонович – директор Інституту гігієни та екології НМУ
імені О.О. Богомольця, професор, доктор медичних наук, лауреат Державної
премії України, Заслужений діяч науки і техніки України.

Заступники голови організаційного комітету:

Широбоків Володимир Павлович – завідувач кафедри мікробіології,
вірусології та імунології НМУ імені О.О. Богомольця, академік НАН та НАМН
України, д.мед.н., професор, Заслужений діяч науки і техніки України

Яворовський Олександр Петрович – завідувач кафедри гігієни та екології
№2 НМУ імені О.О. Богомольця, академік НАМН України, д.мед.н., професор,
Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України
Бардов Василь Гаврилович – завідувач кафедри гігієни та екології №1
НМУ імені О.О. Богомольця, член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор,
лауреат Державної премії України

Гринзівський Анатолій Михайлович – завідувач кафедри медицини
надзвичайних ситуацій та тактичної медицини НМУ імені О.О. Богомольця,
д.мед.н., професор

Члени організаційного комітету:

Тигикало Володимир Сергійович – проректор з економічних питань,
кандидат економічних наук, доцент

Quinn John Michael V. – Charles University, Prague, Institute of Hygiene and
Epidemiology, Prague Center for Global Health

Шпак Богдан Іванович – начальник підрозділу ресторації та регулювання
«СИНТЕНТА Кроп Протекшн АІ», Швейцарія

Головенец Катерина Віталівна – керівник відділу ресторації та розв'язу
продуктів ТОВ «АДАМА Україна»

Цельо Ігор Михайлович – декан медичного факультету № 4, професор
кафедри гігієни та екології №1 НМУ імені О.О. Богомольця, д.мед.н. професор
Бабенко Володимир Володимирович – завідувач кафедри гігієни та
медичної екології Одеського національного медичного університету, д.мед.н.,
професор

61. ПІГЕНІЧНА ОЦІНКА ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ ГРУП ПЕСТИЦИДІВ НА ПОСАДКАХ КАРТОПЛІ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ – *Новошацька О. О.* 127
62. ПРОБЛЕМА ОЦІНКИ РИЗИКУ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ПРИ СПОЖИВАННІ КАРТОПЛІ, ВИРОЩЕНОЇ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ІНСЕКТИЦИДІВ, ФУНГІЦИДІВ І ГЕРБИЦИДІВ – *Омельчук С.Т., Дельо І.М., Ваєринович О.П., Антоненко А.М., Бардов В.Г., Шпак Б.І.* 129
63. СИСТЕМА «ЗАХИСТУ ЧАСОМ», ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ КЕРУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИМ РИЗИКОМ – *Орсова О. В.* 130
64. ВИКОРИСТАННЯ МІКРОДІЕРНОГО ТЕСТУ ДЛЯ ОЦІНКИ ВПЛИВУ КАНЦЕРОГЕННИХ ФАКТОРІВ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ – *Осташ О.М.* 132
65. СТАН УМОВ ПРАЦІ ТА ЕКОЛОГО-ПІГЕНІЧНА СИТУАЦІЯ У ПРОМИСЛОВОМУ РЕГІОНІ – *Пашенко О. І.* 133
66. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХВОРЮВАННОСТІ З ТИМЧАСОВОЮ ВТРАТОЮ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ МАШИНИСТІВ ЕЛЕКТРОПОЇЗІВ МЕТРОПОЛІТЕНУ – *Павійчук С.П.* 135
67. ЕКОЛОГО-ПІГЕНІЧНИЙ АНАЛІЗ СПОСОБІВ ПІДВИЩЕННЯ СОРТОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК *O.Sativa* ЗА ДОПОМОГОЮ ІНДУКЦІЇ СИМБІОТИЧНОГО АДАПТОГЕНЕЗУ МУТУАЛІСТІВ – *Пауш Ю.А., Благоя А.В., Соурьняк М.В.* 136
68. БІОДЕЗІНФЕКЦІЯ – СУЧАСНИЙ СПОСІБ ЗАПОБИГАННЯ ПОШИРНОСТІ ХВОРОБЛИВИХ МІКРООРГАНІЗМІВ – *Понятюк В.А., Широбокое В.П.* 138
69. БІОДЕЗІНФЕКЦІЯ – СУЧАСНИЙ СПОСІБ ЗАПОБИГАННЯ ПОШИРНОСТІ ХВОРОБЛИВИХ МІКРООРГАНІЗМІВ – *Тришюк В.А., М., Яськова Т.М.* 138
70. ТОКСИКОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ОБГРУНТУВАННЯ ОРІЄНТОВНО БЕЗПЕЧНОГО РІВНЯ ВПЛИВУ ТЕРБУТИЛАЗИНУ В ПОВІТРІ РОБОЧОЇ ЗОНИ – *Тришюк В.А.* 140
71. ВПЛИВНОЖИВУЧІ АМЕБИ – ФАКТОР ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ – *Романчишина А. П.* 141
72. ПРО ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ЕКОЛОГО-ПІГЕНІЧНОГО СТАНУ АТМОСФЕРНОГО ПОВІТРЯ МІСТА КИЄВА – *Рубан О.М., Бірюков С.В., Байраченко Д.О., Ковальова С.В.* 143

73. ТИРЕОЇДНА ПАТОЛОГІЯ В СВІТЛІ ДИСБАЛАНСУ МІНЕРАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ – *Рядуха О.І., Федоренко В.І.* 144
74. ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ ФОРМУВАННЯ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ФУНКЦІЙ І ОСОБЛИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ З РІЗНИМ РІВНЕМ ЗДОРОВ'Я – *Сергета І. В., Мосюта О. П.* 146
75. ОСОБЛИВОСТІ СТАНУ ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ, ЯКІ ЗДОБУВАЮТЬ СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАХ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ – *Сергета І. В., Панчук О. Ю., Макарова О. І.* 147
76. ЗНАЧЕННЯ МЕДИКО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ – *Сибірна Р.І., Хома О.В.* 149
77. БІОЛОГІЧНІ АГЕНТИ ЯК ЗАГРОЗА ЗДОРОВ'Ю НАСЕЛЕННЯ ТА ДОВКІЛЮ У НАДВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ – *Сибірний А.В., Зарічана О.З.* 150
78. БІОТЕХНОЛОГІЯ ТА БІОЛОГІЧНА ЗВРОЯ – *Ситник О.І., Лосітик Ю.Ю.* 152
79. ГЕНЕТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУЧАСНІ БІОЛОГІЧНІ ЗАГРОЗИ – *Ситник О.І., Лосітик Ю.Ю.* 153
80. АНАЛІЗ ДАНИХ ЛАБОРАТОРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВОДИ ПЛАВАЛЬНИХ БАСЕЙНІВ АКВАПАРКУ М. БРОВАРИ ЗА 2014-2019 РР. – *Соломаха К. В.* 155
81. ПІГЕНІЧНІ АСПЕКТИ КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТЕЙ ПЕРЕГНУ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНОЇ І ПСИХІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ УЧНІВ І СТУДЕНТІВ – *Тимошук О. В., Сергета І. В.* 157
82. ПОРІВНЯЛЬНА ПІГЕНІЧНА ОЦІНКА АСОРТИМЕНТУ ПЕСТИЦИДІВ В УКРАЇНІ, МАРОККО ТА ЯПОНІЇ – *Ткаченко І.В., Антоненко А.М., Бардов В.Г., Омельчук С.Т.* 159
83. ТОКСИЧНІСТЬ КАДМІЮ ПРИ НАДХОДЖЕННІ В ОРГАНІЗМ З ВОДОЮ І ХАРЧОВИМИ ПРОДУКТАМИ – *Томків В.М.* 160
84. МЕСЕНДЖЕРИ ЯК КОМУНІКАЦІЙНІ КАНАЛИ ІНФОРМУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ З МЕТОЮ ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ (на прикладі Рівненської області наукової медичної бібліотеки) – *Трачук Л.Ф.* 162
85. СУЧАСНІ ЕКОЛОГІЧНІ РИЗИКИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ – *Туманова Т.О., Дева О.В., Олександрова С.К., Сибірна Т.Р., Бега Р.Т.* 164